

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

7 maart 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, LANDBOUW, WERKGELEGENHEID EN TOERISME

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over steunmaatregelen voor het projectvoorstel alternatief proceswater in de stad Waregem

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de opleidingscheques

Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme

Donderdag 7 maart 2002

VOORZITTER : De heer André-Emiel Bogaert

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.34 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over steunmaatregelen voor het projectvoorstel alternatief proceswater in de stad Waregem

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Decaluwe tot de heer Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over steunmaatregelen voor het projectvoorstel alternatief proceswater in de stad Waregem.

De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, veertien dagen geleden heb ik de minister van Leefmilieu onderzocht over de problematiek van het sokkelwater. Hoopvol was dat minister Dua dit probleem vanuit haar beleidsdomein nauwlettend volgt en dat ze de alternatieven probeert te ondersteunen. Ze had het zelfs over een soort differentiëring van de heffing voor grondwater om nieuwe projecten een stimulans te geven.

Mijnheer de minister, in Limburg is de problematiek van het sokkelwater misschien niet zo gekend, maar in West-Vlaanderen is het een bijzonder groot probleem. Uit peilmetingen blijkt dat de stijghoogte van de sokkel al jaren aan een stuk aan het dalen is. Die uitputting, maar vooral het verlies aan waterkwaliteit, vormt de grootste bedreiging voor de textielsector en de groenteverwerkende sector in Zuid-West-Vlaanderen. Ik zal niet praten voor de totale textielsector. Het sokkelwater heeft specifieke kwaliteiten, zoals een constante temperatuur en het feit dat het weinig voorbehandeling

nodig heeft, zodat het in het veredelingsproces vrij vlot kan worden gebruikt. Het is dus een goede productiefactor. We willen niet dat er in de streek voorvalt wat in de jaren vijftig in Ronse is gebeurd. Daar was toen het sokkelwater dermate gezakt dat de textielsector, en dan vooral de textielveredelingssector, eenvoudigweg is verdwenen bij gebrek aan productiewater.

Men probeert hier op allerlei manieren wat aan te doen. Men is begonnen met studiewerk naar alternatieve waterbedelingssystemen voor de industrie in het arrondissement Kortrijk-Roeselare-Tielt. Zo is het streekcharterproject ingediend onder impuls van de stad Waregem. Samen met enkele zeer belangrijke textielbedrijven die ongeveer 1.500 mensen rechtstreeks tewerkstellen, heeft de stad reeds een aantal concrete plannen uitgewerkt voor de omschakeling naar alternatieve waterbedelingssystemen. Bij een hoorzitting die onder impuls van de burgemeester van Waregem en de heer Vandebroeke werd georganiseerd in het stadhuis van Waregem, bleek dat de bedrijfssector zich ervan bewust is dat men vanuit de ecologische invalshoek, en zeker vanuit de economische invalshoek, iets moet doen. Men is bereid om mee te werken aan de omschakeling naar alternatieve waterbronnen. Dat zou geleidelijk moeten kunnen gebeuren, zodat de competitiviteit niet te sterk onder druk komt.

Een aantal partners werden in het streekcharterproject betrokken bij het zoeken naar alternatieven. Men heeft vastgesteld dat er twee mogelijke alternatieven zijn : het Leiewater enerzijds, het effluent van de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Waregem anderzijds. Uiteindelijk werd gekozen voor het laatste. De kostprijs die Aquaplus daarbij vooropstelt is echter misschien toch wat overdreven. Dat was ook de mening van minister Dua en het gevoel op de bijeenkomst in Waregem. Er is sprake van een bijna-monopolie. Misschien kunnen we die prijs met wat druk naar omlaag krijgen. Uit de stu-

Decaluwe

die bleek dus dat het alternatief technisch mogelijk is, maar drie- tot viermaal duurder zou zijn dan het sokkelwater. We hebben wat cijfers gehoord voor een aantal bedrijven. Dit zou wegen op hun concurrentiepositie.

De bedrijven bevinden zich dus tussen hamer en aambeel. Enerzijds is de uitputting van de grondstof nakend. Het oppompen wordt verder afgebouwd door de Vlaamse milieureglementering. Dat is wellicht te verdedigen. Anderzijds is het alternatief voorhanden, maar te duur. Het project is nochtans vrij uniek in zijn soort : het bevordert de ecologie en op lange termijn ook de economie. Het is dus een goed voorbeeld van duurzaam ondernemen.

Indien de overheid echter te restrictief zou optreden en onmiddellijk zou omschakelen, met hoge grondwaterheffingen en een vermindering van de grondwatervergunning, zonder een volwaardig alternatief te ondersteunen, zouden er wel eens sociaal-economische drama's kunnen voorkomen in de streek. Er zou sprake kunnen zijn van delokalisatie. Deze bedrijven zijn allemaal internationaal vertakt. Het is dus technisch mogelijk om de productie te verplaatsen. We moeten duidelijk pleiten voor de verankering in deze streek. De lokale besturen onderschatten dit allerm minst en hebben initiatieven genomen op dit vlak.

Het antwoord van minister Dua was behoorlijk positief. Mijnheer de minister, als minister van Economie kunt u misschien ook uw steentje bijdragen. U bent wellicht op de hoogte van de sokkelwaterproblematiek in deze regio. Hebt u reeds overleg gehad met de textielsector over dit probleem ? Dit probleem heeft een sociaal-economische impact. Is er reeds overleg geweest tussen u en de minister van Leefmilieu ? Zo ja, wat is het resultaat van dit overleg ? Overweegt u nog bijkomende studies ?

Expansiesteun behoort tot uw bevoegdheid. Groene expansiesteun kan waarschijnlijk ook uw goedkeuring wegdragen. Dit moet nog worden getoetst aan de EU-regels, maar bent u bereid te onderzoeken welke financiële steun kan worden gegeven aan de bedrijven bij de omschakeling naar een alternatief waterbedelingssysteem ? Ik denk aan ecologische steun, infrastructurele steun, steun voor het verschil in kostprijs, de oprichting van een fonds om een omschakeling te financieren. Er zijn creatieve methodes genoeg om de bedrijfssector ter plaatse, en vooral dan de textielsector, op een of andere wijze te ondersteunen.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, ik sluit me graag aan bij de vraag van de heer Decaluwe. Hij heeft dit dossier correct weergegeven. Hij heeft een paar weken geleden dit dossier reeds degelijk ingeleid. Het bevindt zich inderdaad tussen de minister van Leefmilieu en de minister van Economie in.

Mijnheer de minister, ik heb de indruk dat minister Dua goed inziet dat dit probleem tweeledig van aard is. Er is het ecologische aspect, met het dalend gebruik van sokkelwater. Er is ook het economische aspect, het alternatief moet bruikbaar en betaalbaar zijn en blijven zodat de concurrentiepositie niet in het gedrang komt. Dat is dan de vraag die tot u wordt gericht. Daar knelt nu het schoentje.

De laatste vraag van de heer Decaluwe is hier echt relevant : hebt u mogelijkheden om op te treden, wetende dat expansiesteun zomaar niet kan worden gegeven ? We moeten beseffen dat ecologische normen een rol spelen, maar men moet ook de economie ter harte nemen.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, ook ik sluit me uiteraard aan bij de vragen over dit West-Vlaams probleem. Toch is het volgens mij niet alleen een West-Vlaams probleem. Het wordt een algemeen Vlaams, Belgisch en zelfs Europees probleem.

Bij ons komt dit natuurlijk sterk tot uiting. Voor veel sectoren in West-Vlaanderen, zoals de textiel-, de voedings- en de slachterijsector, is dit sokkelwater immers een grondstof. Die grondstof dreigt uitgeput te raken en is reeds deels uitgeput. We kampen dus met een schaarste aan een grondstof. Het bedrijfsleven zelf – dat wil ik toch onderstrepen, daar ik dit bewonder – heeft met de stad Waregem het probleem aangepakt en gezocht naar alternatieven. Dat gebeurde niet alleen in het licht van het grondstoffenprobleem, maar ook in het licht van het probleem van drinkbaar water. Men vergeet immers vaak dat het hier ook gaat over de toekomst van drinkbaar water in West-Vlaanderen.

Het initiatief genomen door de stad Waregem, de bedrijven en het streekplatform, en de oplossing die daaruit vloeide, is bijzonder interessant. Het is ook creatief. Het is de eerste maal dat er voorstel-

Laverge

len zijn om afvalwater opnieuw te gebruiken. In plaats van dat men dit afvalwater verloren laat lopen in waterlopen, gaat men het opnieuw gebruiken als grondstof. Dat is zeer belangrijk. Het zou dan ook jammer zijn mocht dit idee niet verder kunnen worden ontwikkeld omwille van de kostprijs. Op de vergadering in het Waregemse stadhuis, waarop de parlementsleden van de streek aanwezig waren, net als diverse bedrijfsleiders, bleek dat de prijs die Aquaplus vooropstelt onhoudbaar is.

Bij het opzetten van het project werd ervan uitgegaan dat de prijs van dit water ongeveer zou overeenkomen met de verhoogde prijs opgelegd door de minister van Leefmilieu. Het bedrijfsleven gaat er zelfs mee akkoord om die aanzienlijke meerkost, die nu al wordt doorgerekend in de prijs van het sokkelwater, te betalen, en te zoeken, aan dezelfde prijs, naar compensaties. Dat lijkt me een positief standpunt. Men ging ervan uit dat dit ongeveer dezelfde prijs zou zijn. Dat is ook toegezegd door een aantal partners, onder meer door Electrabel en Aquaplus. Na allerlei berekeningen kwam men echter tot de vaststelling dat het bijna driemaal zoveel zou kosten. De vraag rijst of die prijszetting goed is. Verliep de prijsvorming correct en kan daarop worden ingegrepen, in de eerste fase? Dat is een belangrijke vraag, ook voor het beleid.

Ik meen dat het gebruik, het ontwikkelen en meer verspreiden van die technologie er voor zal zorgen dat die kostprijs zal dalen. Er zal sprake zijn van een overgangperiode: van een waarschijnlijk hogere prijs naar een lagere prijs. Er zal immers sprake zijn van meer gebruik van residuwater. Ik steun de vraag van de heer Decaluwe: moet er niet tijdelijk financieel worden ondersteund om die overgangperiode te doen slagen?

Het zou jammer zijn mocht die reconversie niet slagen. Niet alleen zou die zorgen voor het beschermen van drinkwater, maar zo zou men ook hele sectoren kunnen vrijwaren van delokalisatie of zelfs van sluiting. Veel van die bedrijven zijn immers zeer welkom in Oost-Europa. We hebben eerst een beweging gekend naar Noord-Frankrijk. Die is zwakker geworden, maar nu is er die nieuwe trend. Die zou hier dan niets te maken hebben met werkkraft, investeringen of de dynamiek van de bedrijfsleiders, maar gewoon met het feit dat een grondstof verdwijnt. Dat kan fataal zijn. Gelukkig is er een oplossing en een alternatief. Dat moet maximaal worden ondersteund door de hele regering, en niet alleen door u als minister van Economie.

De voorzitter: Minister Gabriëls heeft het woord.

Minister Jaak Gabriëls: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, het probleem van het sokkelwater kwam binnen het beleidsveld economie aan de orde via het streekplatformenbeleid. De problematiek rijst in de regio Kortrijk-Roeselare-Tielt en onder meer ook in de regio Zuid-Oost-Vlaanderen. Het streekplatform Kortrijk vestigde mijn aandacht op de problematiek bij mijn werkbezoek. Bij mijn informatieronde langs de provinciale strategische cellen kwamen de moeilijkheden met het sokkelwater eveneens aan bod.

In eerste instantie werd er twee jaar geleden geopereerd voor een projectmatige aanpak via de streekcharterprojecten. Op dit ogenblik zijn er twee door het beleidsveld Economie gesubsidieerde streekcharterprojecten, waarmee naar een oplossing van het probleem wordt gestreefd. In het Waregemse liep een onderzoek naar mogelijke alternatieve proceswaterbevoorrading van drie bedrijven: Beekaert, Concordia en Steverlynck. Het onderzoek is afgerond. Het stelt het RWZI-effluent van de firma Aquaplus als alternatieve proceswaterbevoorrading voor. In de projectoproep 2001 voor streekcharterprojecten werd een project gesubsidieerd van de GOM West-Vlaanderen die een operationeel plan wil uitwerken voor de productie, besparing, zuivering en hergebruik van proceswater in de groenteverwerkende nijverheid en in de textielsector. Dit project zit nog in een beginfase.

De studie van Leiedal in opdracht van de administratie Milieu-, Natuur-, Land-, en Waterbeheer, Aminal, waarop wordt gewezen, gaat uit van het streekcharterproject in Waregem, maar trekt het onderzoek open naar alle betrokken bedrijven in het arrondissement Kortrijk. De studie onderzoekt de mogelijkheden tot alternatief watergebruik. De verschillende mogelijkheden in het Kortrijkse zijn het al genoemde RWZI-effluent, het Leiewater en het water uit het Kanaal Kortrijk-Bossuyt. De studie onderzoekt de verschillende mogelijkheden op hun technische haalbaarheid voor wat het gebruik als proceswater betreft, en op hun zuiverheid en kostprijs. Daarnaast worden verschillende scenario's of tracés aangereikt met een duidelijk kostenanalyse.

De textielsector was via zijn sectororganisatie Febeltex betrokken in een werkgroep binnen het departement Leefmilieu en Infrastructuur die zich boog over het probleem. De administratie Economie maakte, net als Aminal en de sectororganisatie van de groenteverwerkende nijverheid, Vegebe, eveneens deel uit van deze werkgroep. Febeltex beseft dat een oplossing moet worden gezocht waar-

Gabriels

bij de ecologische belangen en de economische belangen op elkaar aansluiten. De sectororganisatie stelt zich op als een constructieve partner bij het zoeken naar een oplossing.

Er bestond een werkgroep binnen het departement LIN, die op dit ogenblik niet meer actief is. De redenen hiervoor zijn dat de sectororganisatie van de groenteverwerkende nijverheid, Vegebe, niet actief meewerkte en dat Aminal de problematiek eerder vanuit haar reguliere werking wilde aanpakken.

Zelfs als ik daartoe bereid zou zijn, kan ik via de beleidsinstrumenten waarover ik beschik geen rechtstreekse financiële ondersteuning geven aan bedrijven die omschakelen naar een alternatief waterbedelingssysteem. Het bestaande systeem van de economische expansiewetgeving voorziet onder andere wel in de toekenning van ecologiesteun, maar die kan enkel worden toegekend aan investeringen in uitrustingen met het oog op grondstoffenbesparing, energiebesparing of een vermindering van de milieubelastende effecten. Bovendien is er het probleem dat een dergelijke ecologiesteun niet kan worden toegekend bij belangrijke investeringen of infrastructuurwerken, uitgevoerd door zuivere overheids- en marktdominerende ondernemingen, in het bijzonder op het domein van de productie en distributie van energie en water zoals de VMW, Electrabel, Aquaplus, RWZI of aan ondernemingen waarvan het aandelenkapitaal rechtstreeks of onrechtstreeks voor meer dan 50 percent in handen is van de overheid, tenzij de Europese Commissie de voorgenomen steun in overeenstemming acht met de geldende concurrentieregels.

Ecologiesteun wordt dus toegekend aan investeringen die leiden tot een inkrimping van het afvalwaterverbruik, maar niet tot een omschakeling naar een alternatief waterbedelingssysteem. Of het nu gaat om het gebruik van sokkel- of grondwater, van leidingwater of van oppervlaktewater, in alle gevallen wordt er primair evenveel water aangewend en wordt evenveel afvalwater teruggestuurd in het milieu. Er is niet echt sprake van grondstoffenbesparing door het ene waterbedelingssysteem in vergelijking met het andere. Daardoor is het toekennen van ecologiesteun overeenkomstig de vigerende richtlijnen in het teken van de economische expansiewetgeving, uitgesloten. Ook investeringen in gebouwen of grote infrastructuurwerken komen, in tegenstelling tot investeringen in uitrustingen, omwille van hun multi-purpose karakter slechts hoogst uitzonderlijk in aanmerking als ecologie-investeringen.

Steunverlening voor het verschil in kostprijs is eveneens uitgesloten, want dat komt neer op exploitatiesteun. De Europese kaderregeling voor ecologiesteun die is verschenen in het Europees Publicatieblad van 3 februari 2001, nr. C 37/3, laat de toekenning van dergelijke exploitatiesteun echter niet toe. De regeling voorziet evenmin in de mogelijkheid om ecologiesteun toe te kennen bij de overschakeling naar een alternatief waterbedelingssysteem.

In het ontwerp van een nieuwe Vlaamse steunregeling voor ecologie wordt deze mogelijkheid evenmin ingebouwd omdat in de nieuwe regeling de nadruk nog meer komt te liggen op duurzaam of ecologisch verantwoord ondernemen. In deze optiek is de omschakeling van het ene naar het andere waterbedelingssysteem niet echt een element van duurzaam ondernemerschap, aldus de ambtenaren die bezig zijn met de concrete uitwerking van het ontwerp. Het hergebruik van het water is dat daarentegen wel.

Ik ben bereid om met mijn collega-minister, de heer Van Mechelen, overleg te plegen over de mogelijkheid om het IWT-fonds aan te spreken. Misschien is innovatiesteun mogelijk. Het gaat immers over een belangrijke vernieuwing op het vlak van waterbedeling.

Ik kan natuurlijk niet rechtstreeks optreden op het vlak van de prijssetting, want die behoort tot de bevoegdheden van minister Dua.

Samengevat, zijn er geen mogelijkheden voor directe steun vanuit Economie. Ik wil wel nagaan hoe het zit met de innovatiesteun. U weet dat de kaderrichtlijn voor de herziening van expansiesteun opnieuw werd goedgekeurd. De opleidingscheques waarover straks een vraag wordt gesteld, vormen daar een onderdeel van. Ik zal laten onderzoeken of er een aanpassing van de richtlijn mogelijk is. U moet wel begrijpen dat bijna alle Europese richtlijnen inzake ecologiesteun zich richten op duurzaamheid. Als we iets willen doen op dit vlak, dan moet de duurzaamheid duidelijk worden aange-toond.

De voorzitter : De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de voorzitter, ik wil geen technische uiteenzetting geven, maar ik ben ervan overtuigd dat met een beetje goodwill iets kan worden bereikt bij de Europese Commissie. Ik vraag de minister dan ook om een inspanning te doen en een aantal punten te checken. Het alternatief voorstel staat wel in het teken van duur-

Decaluwe

zaam watergebruik. Het sokkelwater is immers geologisch water. Er kan ontegensprekelijk worden aangetoond dat het nog dieper wegzakken van dat water, geologische neveneffecten kan hebben. Op lange termijn is er trouwens ook een probleem met het drinkwater.

Mijnheer de minister, ik vraag u daarom om bij de Europese Commissie te proberen achterhalen welke mogelijkheden er zijn. We kunnen duidelijk aantonen dat het systeem een vermindering van de milieubelasting tot gevolg zou hebben. Het is bovendien een schoolvoorbeeld van recyclage, en recyclage staat voor duurzaamheid. Ik heb er natuurlijk alle begrip voor dat u rekening moet houden met de Europese richtlijnen, maar ik ben van oordeel dat de Europese Commissie ervan moet worden overtuigd om de zaak op een bepaalde manier te interpreteren.

De nodige studies zijn reeds gemaakt, onder meer geologische. Ik volg deze problematiek trouwens al twintig jaar, sinds de tijd dat ik in het Europees Parlement werkte. Geologie speelt een aanzienlijke rol, want de geologische lagen zijn natuurlijk grensoverschrijdend. Het kan niet de bedoeling zijn dat de Franse overheid of de Walen het grondwater van onder onze voeten blijven wegpompen. Want dat wegpompen is een van de oorzaken voor de daling van het sokkelwater. Over een ander type van water werden reeds verdragen afgesloten met het Waals Gewest. Ik herhaal dat ik ervan overtuigd bent dat u als minister van Economie inspanningen moet leveren zodat op Europees niveau een nieuwe interpretatie wordt gegeven aan dit probleem.

Het is lovenswaardig dat u ook aan het IWT denkt, maar mijn ervaring met het IWT is dat kleinere bedrijven het vaak moeilijk hebben om subsidies te bemachtigen. Misschien kan een afspraak worden gemaakt met Febeltex om te onderzoeken welke steun de sector kan genieten.

Mijnheer de minister, ik dring ook aan op een ander alternatief. Minister Dua heeft de mogelijkheid gesuggereerd om te werken met kortingen op heffingen. Dat is immers ook een vorm van steun die bovendien volledig conform de Europese wetgeving is. Het lijkt me de enige mogelijkheid op korte termijn. Ik vraag u daarom om uw collega-minister te steunen wanneer ze dit punt naar voren schuift in de regering.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ook ik besef dat Europa een aantal stringente voorwaarden oplegt waardoor uw doen en laten beperkt is. Toch hebben we het vandaag over een zaak van duurzaam gebruik van grondstoffen. U stelt dat u niet veel kunt doen. Onlangs heeft het parlement een decreet goedgekeurd waardoor de burgers een energiecheque ontvangen bij de aankoop van spaarlampen. Kan naast die maatregelen voor duurzaam energiegebruik niet gedacht worden aan maatregelen voor duurzaam watergebruik ? Die filosofie kan toch worden doorgetrokken ?

Het grootste probleem is de infrastructuur en met name het doortrekken van de leidingen van het zuiveringsstation naar de bedrijven. Voor een privé-bedrijf is het moeilijk om terzake initiatieven te nemen. Voor de nodige onteigeningen bijvoorbeeld kunnen privé-bedrijven niet instaan. Uiteraard moet de overheid daaraan meewerken.

Zou het niet beter zijn als de overheid een rol speelt bij de infrastructuurwerken ? Uit de kostenberekening van Aquaplus heb ik immers kunnen afleiden dat die werken de grootste kostenfactor vormen. Het water tot bij de bedrijven brengen is duur. Ik stel voor dat de overheid een deel van de infrastructuurwerken tijdelijk financiert of voorfinanciert. Hierover kunnen natuurlijk afspraken worden gemaakt met Aquaplus.

Mijnheer de minister, we kunnen echter niet lang talmen. Verschillende bedrijven werken nu reeds illegaal. Als nog lang wordt gewacht, zijn ze hun vergunningen kwijt ! Nu pompen ze illegaal water op om te kunnen overleven. Als nu niets wordt ondernomen, moeten een aantal bedrijven binnenkort hun deuren sluiten ! Dat zou trouwens ook veel geld kosten.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de minister, ook ik wou het hebben over het laatste punt dat de heer Laverge aanhaalde. Er zijn oplossingen op korte termijn nodig. Ik dank u uiteraard voor de belangstelling die u toont voor dit dossier. We nemen allemaal aan dat het niet makkelijk zal zijn om oplossingen te bereiken. Er zal wellicht een portie creativiteit en inventiviteit nodig zijn. Het dossier sleept echter al een hele tijd aan en het heeft moeite gekost om het onder de aandacht te brengen. We bevinden ons nu in een overgangsfase, maar die is vrij kort en het klopt dat een aantal bedrijven zich nu al op het randje van of in de illegaliteit

Vandenbroeke

teit bevinden. Er moet met bekwame spoed naar een oplossing worden gezocht. Het gaat immers over een belangrijke sector.

De voorzitter : Mijnheer de minister, er wordt om maatregelen op vrij korte termijn gevraagd. Het is dan ook belangrijk om te weten of de Vlaamse regering tegelijk een dossier zal indienen bij Europa.

Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, u herhaalt in feite de vragen van de heer Decaluwe. Ik wil geen paraplu opentrekken, maar dit probleem gaat ook over een bevoegdheid van minister Dua. Ik ben zeker bereid om met haar te overleggen hoe we in het teken van de duurzaamheid iets kunnen doen aan de kostprijs. Het is belangrijk om de handen in elkaar te slaan. Volgens de heer Decaluwe is ze bereid om mee te werken. Er zal dus hoogstwaarschijnlijk een oplossing uit de bus komen.

U vraagt of we Europa ervan kunnen overtuigen om over de brug te komen in het teken van duurzaamheid, recyclage, geologie en in vergelijking met de situatie van de omliggende regio's. Ik wil dat zeker proberen, maar ik denk dat het goed is om ook hier samen te werken met andere regeringsleden. Ik zal het initiatief nemen om een nieuw dossier op te stellen. Uiteraard houd ik u op de hoogte.

De heer Decaluwe heeft gelijk dat individuele bedrijfjes de innovatiesteun niet moeten aanvragen. Ik zal contact opnemen met Febeltex, want het is wel een goed idee dat de overkoepelende organisatie een dossier indient. Als wordt aangetoond dat de hele sector er baat bij heeft, zal de waterbedeling worden gesteund. Ik zal Febeltex vragen om zo snel mogelijk een dossier in te dienen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de opleidingscheques

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Laurys tot de heer Gabriels, Vlaams

minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de opleidingscheques.

De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb een korte vraag over de opleidingscheques, die hier al meermaals ter sprake zijn gekomen. Het systeem is in voege en dagelijks zien we een spotje op de tv.

Ik heb een vraag over het toepassingsgebied. Ondanks eerdere beslissingen kan blijkbaar pas worden ingestapt in de sectoren vanaf 1 januari 2003. Bovendien worden een aantal ondernemingen uitgesloten van het toepassingsgebied, zoals de land- en bosbouw, het vervoer en de financiële instellingen. Andere sectoren komen enkel in aanmerking voor algemene opleidingen mits co-financiering vanuit de sector. De openbare sector, de overheidsbedrijven en de opleidingsverstrekkers worden helemaal uitgesloten. Ik heb vernomen dat dit alles niet werd besproken in Vesoc. Blijkbaar was men nogal verwonderd over de uitsluiting van de 'doelondernemingen'.

Mijnheer de minister, waarom worden een aantal ondernemingen geheel of gedeeltelijk uitgesloten van het toepassingsgebied voor de opleidingscheques ?

De voorzitter : Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer Laurys, het instrument van de opleidingscheques is ongeveer een maand in voege en werd geconcipieerd als een tweetrappensysteem waarbij initieel een generiek systeem wordt voorgesteld. Zowel specifieke als algemene opleidingen komen in aanmerking. In een tweede fase is voorzien in een genereuzer systeem, dat evenwel is beperkt tot algemene opleidingen en onder de voorwaarde dat de sectoren daartoe convenants willen afsluiten.

In de huidige stand, trap 1, levert het Vlaams Gewest, overeenkomstig artikel 10, paragraaf 1 van het besluit van de Vlaamse regering van 14 december 2001 betreffende de opleidingscheques, een bijdrage van 50 percent van het totaalbedrag van de opleidingscheques. In principe kunnen alle ondernemingen, ongeacht hun grootte, cheques aanvragen en aankopen, met uitzondering van een aantal sectoren. Bij de bepaling van de doelgroepen dient rekening te worden gehouden met een aantal aspecten.

Gabriels

De regelgeving over de opleidingscheques, waarbij het Vlaams Gewest een bijdrage levert van 50 procent van het totaalbedrag van deze opleidingscheques, valt onder de toepassing van de minimissteun die is bepaald in de Verordening 69/2001 van de Europese Commissie van 12 januari 2001 over de toepassing van artikel 87 en 88 van het EG-verdrag op de minimissteun en eventuele latere wijzigingen van deze verordening. Overeenkomstig artikel 1 van deze verordening kan geen steun worden verleend aan de vervoersector en voor werkzaamheden die verband houden met de productie, de verwerking of de verhandeling van de in bijlage 1 bij het Verdrag opgenomen producten. Bijgevolg komen ondernemingen uit deze sectoren niet in aanmerking om opleidingscheques aan te kopen en te gebruiken. Wat de vervoersector betreft, is er geen discussie, aangezien die expliciet wordt uitgesloten door de reeds vermelde verordening.

Dit alles heeft ook een repercussie op de land- en tuinbouwsector, inclusief de voedingssector, gelet op de definitie van een landbouwproduct. De Europese interpretatie luidt immers: 'Onder landbouwproducten worden verstaan de voortbrengselen van bodem, veeteelt en visserij alsmede de producten in eerste graad van bewerking welke met de genoemde voortbrengselen rechtstreeks verband houden'.

Bijgevolg komen ondernemingen uit deze sector niet in aanmerking om opleidingscheques aan te kopen en te gebruiken. Om de grootst mogelijke zekerheid te hebben over de interpretatie van de definitie over de verwerking van een landbouwproduct, werd het DG Agri bevraagd. Het resultaat is dat onder verwerking moet worden verstaan: 'Het verwerken van een bijlage I-product in een ander bijlage I-product'. Op basis hiervan werd de activiteitenlijst uit de Nace-bel nomenclatuur tot op vijf cijfers ontleed en konden toch nog een aantal activiteiten uit de voedingssector worden gerecupeerd als aanvaarbare activiteit.

Naast de door Europa uitgesloten sectoren ingevolge de reeds vermelde verordening over de minimisregel, werden nog een aantal sectoren uitgesloten om hiernavolgende redenen. Bij de bepaling van de doelgroepen werd uitgegaan van de premisse dat bij voorkeur voorrang wordt verleend aan sectoren uit de 'harde economie' die onder mijn bevoegdheid vallen als Vlaams minister bevoegd voor het economisch beleid en voor de middenstandsopleiding. De enveloppe voor de opleidingscheques wordt trouwens gevormd door middelen

die vrijkomen door de opschorting van de meertewerkstellingssteun in de economische expansie.

Daardoor komen de zuivere landbouw en de jacht, de bosbouw, de bosexploitatie en de visserij, die reeds uitgesloten zijn ingevolge de minimisregel, evenmin in aanmerking. Deze sectoren vallen immers onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister voor Leefmilieu en Landbouw die ook bevoegd is voor de landbouwscholing. De zee- en kustvaart en de luchtvaart volgens of zonder dienstregeling zijn eveneens uitgesloten door de minimisregel en vallen onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister bevoegd voor het vervoer. Ruimtevaart valt onder de bevoegdheid van de Vlaams minister bevoegd voor wetenschapsbeleid en technologische innovatie. Onderwijs valt onder de bevoegdheid van de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming. Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening vallen onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister bevoegd voor het gezondheidsbeleid. Recreatie, cultuur en sport vallen onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister bevoegd voor culturele aangelegenheden, vrijetijdsbesteding en sport.

Indien de Vlaamse ministers die bevoegd zijn voor de sectoren die niet in aanmerking komen, geïnteresseerd zijn in het systeem van de opleidingscheques en zich geresponsabiliseerd voelen om ook in het systeem te stappen, mag toch worden verwacht dat dit gepaard zal gaan met een financiële inbreng van hunnentwege. Ook zij hebben budgetten ter beschikking om vormingsactiviteiten te subsidiëren. Het is ook in deze optiek dat een opleidingsfonds kan worden gecreëerd.

Overheidsbedrijven of ondernemingen waarin de overheid een belangrijke participatie heeft, worden uitgesloten, omdat de voorkeur uitgaat naar de stimulering van de vormingsbehoeften van particuliere of privé-ondernemingen. Trouwens, overeenkomstig artikel 1, ten zesde, van het besluit van de Vlaamse regering van 14 december 2001 over de opleidingscheques, zijn de cheques bedoeld voor de natuurlijke personen die koopman zijn of een zelfstandig beroep uitoefenen, de vennootschappen die de rechtsvorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen, de Europese economische samenwerkingsverbanden en de economische samenwerkingsverbanden die beschikken over een exploitatiezetel in het Vlaamse Gewest of zich ertoe verbinden in het Vlaamse Gewest een exploitatiezetel te vestigen.

Financiële instellingen zijn traditioneel uitgesloten van expansiesteun, omdat ze kunnen worden betrokken bij de financiering van projecten waarvoor

Gabriels

investeringssteun wordt gevraagd. Inzake de opleidingscheques dient een genuanceerder standpunt te worden ingenomen. Ze moeten niet expliciet worden uitgesloten. De opname van financiële instellingen wordt op dit ogenblik onderzocht. Dat geldt ook voor een aantal andere sectoren die van expansiesteun uitgesloten waren.

Dat opleidingsverstrekkers niet zelf in aanmerking komen voor de cheques, staat expliciet in artikel 6, paragraaf 3 van het besluit. Als de opleidingsverstrekkers ook in het systeem worden toegelaten, ontstaat de mogelijkheid dat ook de publieke opleidingsverstrekkers cheques kunnen inkopen en een deel van het contingent dat bestemd is voor de particuliere ondernemingen, opsouperen. Van de opleidingsverstrekkers, zowel van de privé-opleidingsverstrekkers als van de publieke, mag trouwens worden verwacht dat ze reeds over de attitude beschikken om levenslang te leren.

Als er in een volgende fase, vermoedelijk in 2003, een uitbreiding komt van de financiering met midelen van de sectorfondsen, zal de regelgeving van de opleidingscheques onder de EG-Verordening van 12 januari 2001 vallen inzake toepassing van artikel 87 en 88 van het EG-Verdrag op de opleidingssteun. De verordening is van toepassing op steun in alle sectoren, met inbegrip van de werkzaamheden die verband houden met de productie, verwerking en verhandeling van de in bijlage 1 van het verdrag opgenomen producten. Vanaf dat ogenblik zal de huidige problematiek inzake vervoer en de voedingssector opgelost zijn. We zien met andere woorden licht op het einde van de tunnel. Op dit ogenblik wordt nagegaan of we voor deze twee specifieke sectoren een snel convenant kunnen afsluiten. Als we daarin slagen, is het probleem opgelost. Zoals u weet, komen in trap 2 enkel kleine en middelgrote ondernemingen in aanmerking voor opleidingscheques voor algemene opleidingen.

Volledigheidshalve wordt meegegeven dat in het licht van e-government, het systeem van de opleidingscheques een belangrijk pilootproject is. De mogelijkheid om op een interactieve wijze cheques aan te kopen veronderstelt de opbouw van een ingewikkelde webapplicatie. De huidige webapplicatie staat immers in functie van trap 1 en dient te worden aangepast en bijgestuurd voor het operationeel maken van trap 2. Het versneld afsluiten van sectorconvenants met de voeding- en de transportsector vertrekt in deze context best niet van bijkomende financiering van de sectorfondsen. Het

is praktisch en technisch immers niet haalbaar om dit te realiseren voor 2003.

Ik heb een grafiek bij die een overzicht geeft sinds het begin van de aanvraag. U merkt aan de opwaartse lijn dat er sprake is van een succes. Op één maand tijd hebben al ongeveer 1000 bedrijven cheques aangevraagd. Wallonië heeft in 1989 een gelijkaardig systeem ingevoerd. Op jaarbasis deden daar slechts 80 bedrijven een beroep op de opleidingscheques. Bovendien loopt onze officiële campagne in de media pas sinds eergisteren. Het systeem slaat dus in elk geval aan.

Ik herhaal dat ik via het versneld afsluiten van een convenant de twee sectoren die het meest hebben gereageerd, zo vlug mogelijk bij het systeem zal betrekken.

Het voorstel over de opleidingcheques werd integraal goedgekeurd door het Vesoc. Pas nadien werd het naar de Raad van State gestuurd en nog later heeft de ministerraad het goedgekeurd. We laten de Vlaamse sociale en economische partners altijd eerst hun zeg doen. Op voorhand heb ik ook met minister Landuyt afgesproken om geen polemiek te voeren over wie het meest voordeel heeft bij het systeem. Het is voor mij trouwens duidelijk dat het voor 99 percent de werknemers zijn. Het is ook mogelijk dat de ondernemer van kleine ondernemingen in aanmerking komt. Dat is logisch. Ook die mogelijkheid is goedgekeurd door de sociale en economische partners.

Tijdens de voorbereiding van het systeem hebben we trouwens vastgesteld dat de opleidingsgraad lager wordt naarmate de schaal van het bedrijf kleiner is. De cijfers voor opleiding zijn heel laag in zelfstandige ondernemingen zonder vennootschapsvorm of in kleine vennootschapsvormen. Daarom moet het mogelijk zijn om zelfs individuele personen in het systeem te laten stappen. Ik ben ervan overtuigd dat het systeem voor 99 percent in het voordeel van de werknemers is.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik onthoud dat er op korte termijn misschien een oplossing uit de bus komt voor de financiële sector en dat de zaak voor andere sectoren wordt geregeld mits er een convenant wordt afgesloten. In trap 2 zijn er nog perspectieven voor de andere groepen.

U zei dat, wat de bevoegdheden betreft van uw collega-ministers, zij ook hun eigen budgetten ter be-

Laurys

schikking hadden. Is er overleg geweest met uw collega's om terzake een eenvormig systeem te creëren ?

Minister Jaak Gabriels : Tot nu toe heb ik alleen een aanvraag gekregen van de minister van Werkgelegenheid voor wat de sector toerisme betreft, en uiteraard ook van de minister die bevoegd is voor sociale zaken en de non-profitsector. Nu dit systeem toch wel duidelijk blijkt aan te slaan, lijkt het me goed dat we dit ook uitbreiden naar de non-profitsector.

Ik vind dit ook heel belangrijk, maar dan moet dit natuurlijk ook worden gecompenseerd door een bedrag in de begroting van de betrokken ministers. Maar u hebt gelijk : we dringen erop aan dat men

ook vanuit de andere bevoegdheden zou deelnemen aan hetzelfde systeem. Ik wil trouwens na een half jaar een evaluatie maken, en op basis daarvan proberen mijn collega's ertoe aan te zetten hieraan deel te nemen.

Dit initiatief is nu eindelijk eens een voorbeeld van administratieve vereenvoudiging : er komt geen enkel papier meer bij kijken. Het systeem bewijst wel degelijk zijn nut, en daarom kan het best worden uitgebreid.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.20 uur.*
